

1. příklad

Společnost Alko s.r.o. založená podle českého práva a společnost Gombi Ltd. založená podle britského práva, uzavřeli smlouvu o dodání 2000 kusů gumových hadiček. Následně došlo k plnění, ovšem vadnému. Strany se nebyly schopny domluvit na řešení vzniklé situace a společnost Gombi Ltd. podala žalobu na společnost Alko s.r.o. k obecnímu soudu v České republice, který byl příslušný. Po nějaké době zažalovala tuto společnost také u Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR.

Součástí smlouvy byla také platná rozhodčí doložka, která v případě sporu odkazovala na stálý Rozhodčí soud při HK ČR a AK ČR.

Zhodnoťte, jakým způsobem by se měla zachovat žalovaná strana, v tomto případě česká společnost Alko s.r.o., před obecním soudem.

Řešení: Nejpozději při prvním úkonu ve věci samé by měla žalovaná společnost Alko s.r.o. vznést námitku ohledně existující rozhodčí smlouvy. Soud v takovém případě řízení zastaví. Pokud by britská společnost Gombi Ltd. podala do třiceti dnů od doručení usnesení soudu o zastavení řízení návrh na zahájení řízení před rozhodčím soudem, byly by navíc zachovány právní účinky původního návrhu. To by bylo podstatné zejména v situaci, kdy by hrozilo promlčení nároku.

2. příklad

Česká společnost Alfa s.r.o. se sídlem v Českých Budějovicích a slovenská společnost Omega s.r.o. uzavřeli kupní smlouvu, která odkazovala řešení sporu k rozhodčímu soudu. Jedna ze stran zažalovala druhou stranu pro porušení smluvních povinností k obecnímu soudu v České republice. Záhy však podala návrh na zahájení řízení také před rozhodčím soudem.

Uved'te, jak by se měl zachovat rozhodčí soud v případě, že jedna ze stran vznesla námitku litispendence.

Řešení: Rozhodčí soud musí tuto námitku posoudit. Ve vnitrostátních právních předpisech (§ 106 odst. 3 o.s.ř.), případně v mezinárodních smlouvách (např. čl. VI. Odst. 3 Evropské úmluvy o mezinárodní obchodní arbitráži) je však otázka litispendence řešena pouze pro situace, kdy je nejprve zahájeno řízení rozhodčí a až následně řízení před obecním soudem. Pokud jde o situaci uvedenou v předloženém případě, tato v právních předpisech výslovně upravena není a rozhodčí soud musí svůj postup dovodit. Rozhodčí soud může námitku litispendence zamítnout (a v některých případech se tak stalo) s hledem na § 63 ZMPS, který vyjadřuje obecnou zásadu řešící konflikty soudní pravomoci. Tato zásada vyjadřuje, že rozhodnutí cizího soudu nemá přímý, automatický exteritoriální účinek, nýbrž předpokládá uznání českými orgány. Nemá-li tedy cizí rozhodnutí tento bezprostřední účinek, nemá je tím spíše ani pouhé zahájení sporu u cizího soudu. Jednou z podmínek pro uznání a výkon cizího rozhodnutí je zaručení vzájemnosti, a to faktické. Pokud by tedy dotyčný stát automaticky neuznával české rozhodnutí, nemůže ani český soud automaticky uzнат jeho rozhodnutí, či pouhé zahájení řízení v této věci. Zcela jinak by tomu však mohlo být v případě, kdy by se jednalo o členský stát Evropských společenství. Mezi členskými státy totiž dochází k automatickému uznávání soudních rozhodnutí.